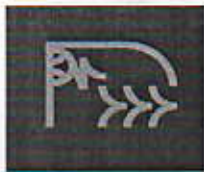

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI
SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI
Agrobixnologiyalar va oziq ovqat xavfsizligi
instituti

Ro'yxatga olindi:
№ BD-60820100
2024 yil "10" oy

"TASDIQLAYMAN"

Samarqand rektori:
R.I. Xalmuradov

O'RMON YONG'INLARI VA ULARGA QARSHI KURASH
FAN DASTURI

Bilim sohasi:	800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	820000 – O'rmon xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi:	60820100 – O'rmonchilik va aholi yashash joylarini ko'kalamzorlashtirish

Handwritten signature

	O'rmonlarni muholaza qilish va o'rmon yong'inlari statistikasida qo'llanilishi. O'rmon yong'inlarining tasnifi, ularni uch turga (er osti, baland va torf) va ikkita kichik tipga (barqaror va qoqchin) bo'lish. O'lovning hususiyatlariga bog'liq ravishda o'rmon yong'inlari sodir bo'lishi. Kichik novdalar, qobig'i, qurag'ay ignalari va barglardan iborat o'rmon axlatlari kuyadi; o'rmon axlati, o'tlar, moxlar va likenlarning tirik er qoplamini daraxt va buta o'simliklarining o'simtalari, ko'chatlari va o'z-o'zidan ekish, daraxt tanasining pastki qismlarining po'stlog'i va po'stlog'i, shuningdek, daraxt kesish qoldiqlari, o'lik yog'och, dumlar va tuproq yuzasida joylashgan boshqa yonuvchan materiallar.
M4	4-Mavzu: Katta o'rmon yong'inlari oqibatlarini bashorat qilish uchun dastlabki ma'lumotlar ro'yxati O'rmon yong'inlari oqibatlarini bashorat qilish uchun dastlabki ma'lumotlar (FF) quyidagilardir: yong'in turi (yuqori barqaror, yuqori davom etadigan, asosiy); o'rmon plantatsiyalarining yong'in klassi; ob-havoning yong'in xavfi sinfi; shamol tezligi; boshlang'ich maydoni S0 yoki o'lovning boshlang'ich perimetri J0. Daraxt stendiga zarar etkazish darajasini taxmin qilish uchun quyidagilarni ham ko'rsatish kerak: daraxt ustunining o'tacha diametri; o'tacha kuyikish balandligi.
M5	5-Mavzu: Yong'inni o'chirish kuchlari va vositalarini hisoblash Yong'inni o'chirish resurslarini hisoblash metodologiyasini ko'rib chiqish. Yer usti yong'inlarini o'chirish uchun kuchlar va vositalarni hisoblashning qisqartirilgan usulini muhokama qilish. Yong'inni o'chirishni bugungi kundagi imkoniyatlari va shart-sharoitlari. Yong'inni kelib chiqish sabablari, manbasi, tarqalishiga bog'liq holda yong'inni o'chirish vositalariga o'zgartirish kiritish.
M6	6-Mavzu: Tuproqdagi yong'inni o'chirish Tuproqdagi yong'inni kelib chiqishi va uni oldini olish. Yong'inni o'chirish manbalari. Yong'in o'lgan hududda quyidagilar yonishini ko'rib chiqish: ichi bo'sh dumlar; o'lik yog'och; chumolilar uyalar; ichi bo'sh quruq daraxtlar va chirigan yog'ochli daraxtlar. Yong'in xavfsizligini ta'minlash bo'yicha ishlab chiqilayotgan chora-tadbirlar ijtimoiy omillar va iqtisodiy imkoniyatlarni hisobga olgan holda moddiy xarajatlarning yong'inlardan ko'rilgan yo'qotishlarga optimal nisbatini ta'minlash. Qabul qilingan boshqaruv qarorlari va ko'rilayotgan amaliy chora-tadbirlar yong'in xavfini iqtisodiy va ijtimoiy jihatdan maqbul darajaga tushirishni ta'minlash.
M7	7-Mavzu: O'rmon yong'inlari xavfi O'rmon yong'inlari xavfi sabab bo'ladi ob-havo sharoiti, o'rmon sharoiti, antropogen yuk va o'rmon maydonlarining birlik maydoniga to'g'ri keladigan chaqmoqlar soni. O'rmon yong'inlarini atrof muhitga ta'sirini sonlardagi ifodasi. Yong'inga inson faoliyati ta'siri. Chaqmoq sabab yong'inni sodir bo'lishi. O'rmonga tashrif buyuruvchilarning yong'in xavfsizligi qoidalariga rioya qilishi yoki be'etiborligi natijasida yong'in natijalari. Intensiv foydalaniladigan o'rmon yong'inlari (rekreatsion) zonalarida, shuningdek, avtomobil va temir yo'llar bo'ylab, kerna qatnovi mumkin bo'lgan daryolar qirg'oqlarida sodir bo'lishi.
M8	8-Mavzu. Yong'inni o'chirishni tashkil etish tartibi Yong'inni o'chirishni tashkil etish, ma'muriy hujjatlarda, u yoki bu tarzda o'z ifodasini topishi. Yong'in o'chiruvchilarning ishehi guruh tarkibi. Tezkor guruhning oldiga qo'yiladigan vazifalar. Yong'in o'chirish vositalarini-tashkil etish ishlariga muvofiq. Yong'inni o'chirishni tashkil etishda ishehi guruh a'zolarini sinovdan o'tganligi va favqulotta holatlarga hozirligi. O'rmon xo'jaligi boshlig'i dan zarur ko'rsatmalar olishi va o'rmon xo'jaligi bilan aloqa bo'lmagan taqdirda,

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar	
O'YO1704	2026-2027	7	4	
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Umumiy (soat)
Majburiy	O'zbek	48	72	120
1.	O'rmon yong'inlari va ularga qarshi kurash			

Fanning maqsadi (FM)				
Fanni o'qitishdan maqsadi - Yangiliklarda biz har doim o'rmon yong'inlari tufayli yuzaga keladigan zararni ko'ramiz. Ammo o'rmon yong'inlari nima ekanligini va uni oldini olish qanday bo'lishini bilmaydigan ko'p odamlar bor. O'rmon yong'inlari ekologik muvozanatning bir qismi bo'lgan tabiatda mavjud bo'lgan mutlaqo tabiiy jarayonlar ekanligini bilish muhimdir. Biroq, muammo o'rmon yong'inlari odamlar tomonidan yuzaga kelganda va ekologik muvozanatning bir qismiga to'g'ri kelmasa paydo bo'ladi. Shu sababli, biz ushbu maqolamiz sizga o'rmon yong'inlari nima ekanligini, uning kelib chiqishi, ularni oldini olish va ularga qarshi kurash xususiyatlarini qanday ekanligini aytib berishga bag'ishlaymiz.				
Fanning vazifasi - O'rmon yong'inlari o'rmon yoki boshqa o'simliklarning katta maydonlarini iste'mol qiladigan nazoratsiz yong'in chiqindilari. Ular olov bilan ajralib turadi, ularning yoqilg'i materiallari yog'och va o'simlik to'qimalari bo'lib, shamol ularning rivojlanishiga to'sqinlik qiladi. Bu yong'inlar tabiiy sabablarga ko'ra yuzaga kelishi mumkin va inson (inson harakatlari) tufayli yuzaga kelishi mumkin. Birinchi holda, ular qurg'oqchilik va issiqlikning ekstremal sharoitida chaqmoq ta'siri tufayli yuzaga keladi, lekin ko'pchilik tasodifiy yoki qesddan inson harakatlari bilan kelib chiqadi.				

Fan mazmuni				
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)				
II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:				
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)				
7-semestr				
1-Mavzu: O'rmon yong'inlari tahlili				
M1	O'rmon maydonlarining rivojlanishi. Yong'in natijalarini tahlil qilish. Yong'inlar soni va yong'in bilan qoplangan maydonlardagi keying o'zgarishlar. O'rmon yong'inlarini atrof muhit, biotik va abiotik omillarga ta'siri.			
M2	2-Mavzu: Yong'inni o'chirishni tashkil etishni me'yoriy va huquqiy qo'llab-quvvatlash. O'rmonlardagi yong'inlar sabablarini aniqlash va bu borada davlat miqyosida qilinadigan ishlar. Qonunchilikda o'rmon yong'inlari va unga qarshi kurash ishlarini ijro etishni ko'rib chiqish. Atrof-muhitni, biologik xilma-xillikni va tabiiy resurslarni saqlash va ekologik xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan qonunchilik va boshqa normativ-huquqiy hujjatlar to'plamini o'z ichiga olgan boshqa manbalar.			
M3	3-Mavzu: O'rmon yong'inlarining tasnifi			

	mustaqil ravishda jamoa yoki individual brigadaning yong'inga ketishi to'g'risida qaror qabul qilish.
M9	9-Mavzu. Yong'inni o'rganish va o'chirish rejasini tuzish O'rmonda (erda) yo'naltirish uchun o'rmon yong'inlarini o'chirish bo'yicha maxsus o'rmon yong'inlari xaritalaridan foydalanishi (masshtab 1: 100000). Ushbu xaritalar ish joyidagi to'liq yong'in holatini, yong'inni havo va yerdan o'rganish natijasida olingan yangilangan ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Yong'inni o'chirish rejasini ko'rib chiqishdagi yo'l qo'yilishi mumkin bo'lgan holatlarni bartaraf etish.
M10	10-Mavzu. O'rmon yong'inlari nima va uni biotik omillarga ta'siri. Ma'lum bir maydonga to'g'ri keladigan o'simliklar va hayvonlar katta maydonlarning yonishi natijasida biomassasini o'zgarishi. Iste'mol qiladigan nazoratsiz yong'in chiqindilari. Yoqlig'i materiallarini yonishi va ularni shamol ta'sirida rivojlanishi. Yong'inlarni tabiiy sabablarga ko'ra yuzaga kelishi va inson (inson harakatlari) tufayli yuzaga kelishi sabablari va ularni zararlarni taqqoslash. Qurg'oqchilik va issiqlikning ekstremal sharoitida chaqmoq ta'siri tufayli yuzaga kelishi. Tasodifiy yoki qasddan inson harakatlari yong'inni yuzaga kelib chiqishi.
M11	11-Mavzu. Yer yuzidagi mavjud o'rmon yong'inlari sabablarini ko'rib chiqish va uni oldini olish choralarini ishlab chiqish. Yeryuzda o'rmon yong'inlarini keltirib chiqaruvchi asosiy omillar. Chaqmoqlar ta'sirida yuzaga keladigan yong'inlar va ularni bartaraf etish. Tog'-o'rmon yong'inlarini oldini olish. Yer yuzidagi o'rmonlar yong'inlarini hayvonlar biomassasiga ta'siri. O'simliklar biomassasiga ta'siri.
M12	12-Yeryuzdagi o'rmon yong'inlari va ularga qarshi kurash borasida qilinayotgan ishlar. Yer yuzida o'rmonlar eng ko'p joylashgan mintaqalarni ko'rib chiqish. Bugungi kunda o'rmon yong'inlarini oldini olish borasida dunyo miqyosida o'tkazilayotgan ishlar(yer yuzasini keskin qizib ketishini oldini olish, o'simliklar goplamini saqlab qolish, madaniy istirohat joylari sifatida foydalanilayotgan o'rmonlarga kelib ketuvchi aholini nazorat qilish) ko'lami.
III.	Amaliy mashg'ulotlar(A) bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar: Amaliy (A) Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.
A1	O'rmon yong'inlari nima
A2	O'rmon yong'inlarining xususiyatlari
A3	Maxsus kompozitsiya
A4	Topografiya
A5	Yong'in va ekotizimlar
A6	Yovvoyi yong'in qismlari
A7	O'rmon yong'inlarining asosiy sabablari
A8	Tabiiy sabablari
A9	Teknolog sabablari
A10	O'rmonlarda yong'in xavfining tasnifi.
A11	O'rmonlarda yong'in tezligini tahlil qilish.
A12	O'rmonlarda yong'inni o'chirishni tashkil etishni me'yoriy va huquqiy qo'llab-quvvatlash.
IV.	Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular "O'rmon yong'inlari va ularga qarshi kurash" fani bo'yicha mustaqil ta'lim va ishlarning kalendar tematik rejasini
N2	Mustaqil ta'lim mavzulari
I.	O'rmon yong'inlari nima

2.	O'rmon yong'inlarining xususiyatlari
3.	Maxsus kompozitsiya
4.	Topografiya
5.	Yong'in va ekotizimlar
6.	Yovvoyi yong'in qismlari
7.	O'rmon yong'inlarining asosiy sabablari
8.	Tabiiy sabablari
9.	Teknolog sabablari
10.	O'rmonlarda yong'in xavfining tasnifi.
11.	O'rmonlarda yong'in tezligini tahlil qilish.
12.	O'rmonlarda yong'inni o'chirishni tashkil etishni me'yoriy va huquqiy qo'llab-quvvatlash.
13.	O'rmon yong'inlarining tasnifi
14.	O'rmon yong'inlarini o'chirishni tashkil etishning analitik asoslari.
15.	Katta o'rmon yong'inlarining rivojlanishi va oqibatlarini bashorat qilish.
16.	Katta o'rmon yong'inlari oqibatlarini bashorat qilish uchun dastlabki ma'lumotlar ro'yxati
17.	Katta o'rmon yong'inlari oqibatlarini bashorat qilish
18.	Yong'inni o'chirish kuchlari va vositalarini hisoblash.
19.	Tuproqdagi yong'inni o'chirish 50
20.	Yerdan yong'inni lokalizatsiya qilishda kuchlar va vositalarning oqilona etarligini hisoblash usuli
21.	Yerdagi yong'inni lokalizatsiya qilishda kuchlar va vositalarning oqilona etarligini aniqlash usuli.
22.	O'rmon yong'inlarini o'chirishni tashkil etish.
23.	Yong'inni o'chirishni tashkil etish tartibi
24.	Yong'inni o'rganish va o'chirish rejasini tayyorlash
25.	Katta o'rmon yong'inlariga qarshi kurash boshlig'i
26.	O'rmon yong'inlari nima
27.	O'rmon yong'inlarining xususiyatlari
28.	Maxsus kompozitsiya
29.	Topografiya
30.	Yong'in va ekotizimlar
31.	Yovvoyi yong'in qismlari
32.	O'rmon yong'inlarining asosiy sabablari
33.	Tabiiy sabablari
34.	Teknolog sabablari
35.	O'rmonlarda yong'in xavfining tasnifi.
36.	O'rmonlarda yong'in tezligini tahlil qilish.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan mavzularni normativ-huquqiy hujjatlar va o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish, ilmiy maqola, tezislarni tayyorlash, amaliyotdagi mavjud muammolarni yechimini topish, fanning dolzarb muammolarini qamrab oluvchi loyihalar tayyorlash, o'rganilayotgan mavzu bo'yicha asosiy ilmiy adabiyotlarga annotatsiya yozish kabi ko'rinishdagi ishlarni bajarish tavsiya etiladi.

3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) "O'rmon yong'inlari va ularga qarshi kurash" fani bo'yicha bakalavr fanni o'rganish natijasida, O'rmon yong'inlari o'rmon yoki boshqa o'simliklarning katta maydonlarini iste'mol qiladigan nazoratsiz yong'in chiqindilari. Ular olov bilan ajralib turadi, ularning yoqlig'i materiallari yog'och va o'simlik to'qimalari bo'lib, shamol ularning rivojlanishiga
----	---

M.Abduraximov – qishloq xo'jaligi fanlari doktori, professor. (tel: 93-3502596).
N.Umarov – Samarqand davlat arxitektura-qurilish universiteti, bino va inshootlar
kadastru kafedrasi katta o'qituvchisi, t.f.f.d

Universitetning 2024-yil 16-avgustdagi 301-ij buyrug'iasosida fan dasturlari va mustaqil ta'lim
topshiriqlarini ishlab chiqishga mas'ul ishechi guruh:

Rais - Sh.T.Xoliqulov.

Kafedra mudiri:

Institut o'quv uslubiy kengash raisi:

Institut direktori:

Sh. Rashidov nomidagi

SamDU O'quv ishlari bo'yicha

1-prorektor:

Sh.T.Xoliqulov
Sh.Mamasov
T.F.Rajabov
A.S.Soleyev

4.	to'g'riqlilik qiladi. Bu yong'inlar tabiiy sabablarga ko'ra yuzaga kelishi mumkin va inson (inson harakatlari) tufayli yuzaga kelishi mumkin. Birinchi holda, ular qurg'oqchilik va issilikning ekstremal sharoitida chiqmoq ta'siri tufayli yuzaga keladi, lekin ko'pchilik tasodifiy yoki qasddan inson harakatlardan kelib chiqadi. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalari, • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalari; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalari.
5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish.

ASOSIY ADABIYOTLAR

1. E.Berdiyev, Sh.Gulamxodiyeva "Manzarali daraxtlarni ko'paytirish" T-2020 o'quv qo'llanma
2. X.Hamroyev, Shaymatov O "O'rmon melioratsiyasi" uslubiy ko'rsatma
T-2016
3. E.Berdiyev, M.Xakimova, G.Maxmudova "O'rmon dorivor o'simliklar" T-2016

QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR:

4. Коршунов Н.А. Борьба с лесными пожарами: информационное обеспечение с помощью
авиационных средств [Текст] // Пожарная безопасность. – 2008 г. № 1. – С. 125 – 129
5. Абдурагимов И.М. Новая стратегия и тактика тушения лесных пожаров. Научно-
технический журнал "Пожаровзрывобезопасность" № 11 (том 20) 2011. стр. 44 – 52
6. Изучение действий работников организаций и граждан в случае обнаружения пожара. С.В.
Гундар, А.Н. Денисов, Научно-технический журнал "Пожаровзрывобезопасность" № 3
(том 17) 2008. стр. 21 – 25
7. Приемлемый лесопожарный риск. С.В. Гундар, А.Н. Денисов, Н.Я. Трифонов. Научно-
технический журнал "Пожаровзрывобезопасность" № 3 (том 18) 2009. стр. 57 – 66.

AXBOROT MANBAALARI

www.lex.uz- O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

www.samdu.uz

www.zconet.uz

www.agrar.uz

www.kitoblar.uz

www.toshda.uz

7.	Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024 yil "24" avgustdagi 1-son buyonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: Yokubov Y-Sharof Rashidov nomidagi SamDU, «Tuproqshunoslik va agrotexnologiyalar» kafedrasi assistenti
9.	Taqrizchilar:

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti 60820100-O'rmonchilik va aholi yashash joylarini ko'kalamzorlashtirish ta'lim yo'nalishi talabalar uchun "O'rmon yong'inlari va ularga qarshi kurash" fanidan tayyorlangan fan dasturiga

TASHIQT AQQRIZ

60820100 – O'rmonchilik va aholi yashash joylarini ko'kalamzorlashtirish ta'lim yo'nalishi talabalar uchun "O'rmon yong'inlari va ularga qarshi kurash" fani 7 - semestrda rejalashtirilgan bo'lib, unda ma'ruza amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari mavzulari tasdiqlangan fan dasturi asosida, mavzular ketma-ketligi biri-birini to'ldirib, fanning barcha bo'limlarini qamrab olgan. Mustaqil ta'lim mavzulariga alohida e'tibor berilgan. Unda talabalar mustaqil ta'lim mavzularini bajarishlarida fanning bo'limlaridagi mavzular bo'yicha topshiriqlarni bajarishi orqali bilim va ko'nikmalarni shakllantirishiga alohida e'tibor qaratilgan. Sillabusni tuzishda muallif fanning maqsadi, vazifasi, fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar, ta'lim natijalariga e'tibor qaratgan. Shuningdek fanni baholashda kredit mezoni va tartibi, darsdagi faolligi, mustaqil ta'lim topshiriqlari, bajarish bosqichlari ularga ajratilgan ballari keltirilgan.

Xulosa qilib aytganda 60820100 – O'rmonchilik va aholi yashash joylarini ko'kalamzorlashtirish ta'lim yo'nalishi uchun "O'rmon yong'inlari va ularga qarshi kurash" fanidan tuzilgan ushbu fan dasturi oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan qo'yilgan talablarga to'liq javob beradi va uni foydalanishlari uchun tavsiya etaman.

Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti
Kafedra muhurlari, f.f.d.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti 60820100 – O'rmonchilik va aholi yashash joylarini ko'kalamzorlashtirish ta'lim yo'nalishi talabalar uchun "O'rmon yong'inlari va ularga qarshi kurash" fanidan tayyorlangan fan dasturiga

ICHKI TAQRIZ

60820100 – O'rmonchilik va aholi yashash joylarini ko'kalamzorlashtirish ta'lim yo'nalishi talabalar uchun "O'rmon yong'inlari va ularga qarshi kurash" fani 7 - semestrda rejalashtirilgan bo'lib, unda ma'ruza amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari mavzulari tasdiqlangan fan dasturi asosida, mavzular ketma-ketligi biri-birini to'ldirib, fanning barcha bo'limlarini qamrab olgan. Mustaqil ta'lim mavzulariga alohida e'tibor berilgan. Unda talabalar mustaqil ta'lim mavzularini bajarishlarida fanning bo'limlaridagi mavzular bo'yicha topshiriqlarni bajarishi orqali bilim va ko'nikmalarni shakllantirishiga alohida e'tibor qaratilgan. Sillabusni tuzishda muallif fanning maqsadi, vazifasi, fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar, ta'lim natijalariga e'tibor qaratgan. Shuningdek fanni baholashda kredit mezoni va tartibi, darsdagi faolligi, mustaqil ta'lim topshiriqlari, bajarish bosqichlari ularga ajratilgan ballari keltirilgan.

Xulosa qilib aytganda 60820100-O'rmonchilik va aholi yashash joylarini ko'kalamzorlashtirish ta'lim yo'nalishi uchun "O'rmon yong'inlari va ularga qarshi kurash" fanidan tuzilgan ushbu fan dasturi oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan qo'yilgan talablarga to'liq javob beradi va uni foydalanishlari uchun tavsiya etaman.

Tuproqshunoslik va agrobiotexnologiyalar

kafedra, qishloq xo'jalik fanlari doktori, professor: M. Abdurahimov